

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold

31. desember 2021 Birkenes Sparebank

INNHALDSFORTEGNELSE

PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON OM KAPITAL OG RISIKOFORHOLD 0

1.	Innledning og formål med dokumentet	2
2.	Konsolidering	2
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv.....	2
3.	Kapitalkrav	2
3.1	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	2
3.2	Bufferkrav.....	4
3.3	Uvektet kjernekapitalandel.....	4
4.	Kredittrisiko og motpartsrisiko	5
4.1	Definisjon misligholdte engasjement:.....	5
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	6
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	6
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	7
4.5	Mislighold og nedskrivninger på engasjementer.....	8
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger	9
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	9
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	10
4.9	Sikkerhetsstilte eiendeler.....	10
4.10	Motpartsrisiko knyttet til derivater	11
5.	Egenkapitalposisjoner.....	11
6.	Renterisiko	12
7.	Styring og kontroll av risiko	13
7.1	Innledning.....	13
7.2	Organisering og ansvar.....	14
8.	Standardiserte skjemaer for offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital.....	15

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2021 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

2. KONSOLIDERING

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Birkenes Sparebank har ingen datterselskap eller tilknyttede selskaper.

3. KAPITALKRAV

3.1 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

Birkenes Sparebank sin ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital.

Tabellen nedenfor viser beregningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet beregningsgrunnlag.

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK), minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner) og beregningsgrunnlag

Kapitaldekning	
Sparebankens fond	229.629
Fond for urealiserte gevinster	29.447
Gavefond	17.741
Sum egenkapital	276.817
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	0
Fradrag for forsvarlig verdisetting	-270
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-59.486
Sum ren kjernekapital	217.061
Fondsobligasjoner	0
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	0
Sum kjernekapital	217.061
Ansvarlig lånekapital	0
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	0
Sum tilleggskapital	217.061
Netto ansvarlig kapital	217.061
Eksponeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)	
Stater og sentralbanker	0
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	7.423
Offentlige foretak	0
Multilaterale utviklingsbanker	0
Internasjonale organisasjoner	0
Institusjoner	33.061
Foretak	39.794
Massemarkedsgasjementer	0
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	582.957
Forfalte engasjementer	7.125
Høyrisiko-engasjementer	30.967
Obligasjoner med fortrinnsrett	5.026
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	0
Andeler i verdipapirfond	7.310
Egenkapitalposisjoner	27.655
Øvrige engasjementer	66.262
CVA-tillegg	0
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	807.580
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	84.394
Beregningsgrunnlag for motpartsrisiko	0
Sum beregningsgrunnlag	891.974
Kapitaldekning i %	24,33
Kjernekapitaldekning	24,33
Ren kjernekapitaldekning i %	24,33

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 0,65 % i Eika Gruppen AS og på 0,81 % i Eika Boligkreditt AS.

Ren kjernekapital	275.137
Kjernekapital	280.460
Ansvarlig kapital	287.160
Beregningsgrunnlag	1.240.891
Kapitaldekning i %	23,14 %
Kjernekapitaldekning	22,60 %
Ren kjernekapitaldekning i %	22,17 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	9,87 %

3.2 Bufferkrav

Banken har per 31.12.2021 et kombinert kapitalbufferkrav på kr 58,0 millioner:

Bufferkrav	
Bevaringsbuffer (2,50 %)	22.299
Motsyklisk buffer (1,00 %)	8.920
Systemrisikobuffer (3,00 %)	26.759
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	57.978
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	40.139
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	118.944

Banken har 176,9 millioner kroner i ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

3.3 Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel regnes ut fra beregnet kjernekapital, med og uten overgangsordninger, delt på engasjementsbeløp for balanseførte og ikke balanseførte poster og engasjementsbeløp for derivater og gjenkjøpsavtaler som ikke er balanseført. Ikke balanseførte poster blir justert for konverteringsfaktorer (iht i CRR artikkel 429, nr 10).

Uvektet kjernekapitalandel

Derivater: Fremtidig eksponering ved bruk av markedsverdimetoden	0
Poster utenom balansen med 10 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	500
Poster utenom balansen med 20 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	5.180
Poster utenom balansen med 50 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	30.717
Poster utenom balansen med 100 % konverteringsfaktor etter standardmetoden	7.463
Øvrige eiendeler	1.866.613
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital	-594.863
(-) Regulatoriske justeringer i kjernekapital etter overgangsregler	-594.863
Totalt eksponeringsbeløp	1.850.987
Totalt eksponeringsbeløp etter overgangsregler	1.850.987
Kapital	
Kjernekapital	217.061
Kjernekapital etter overgangsregler	217.061
Uvektet kjernekapitalandel	
Uvektet kjernekapitalandel	11,73
Uvektet kjernekapitalandel etter overgangsregler	11,73

4. KREDITTRISIKO OG MOTPARTSRISIKO

4.1 Definisjon misligholdte engasjement:

Mislighold er definert som misligholdt dersom minst ett av følgende kriterier er oppfylt:

- Kunden har ett overtrekk som både overstiger en relativ- og absolutt grense i mer enn 90 sammenhengende dager. For både PM- og BM-kunder er den relative grensen lik 1% av kundens samlede eksponeringer.
 - For PM-kunder er den absolutte grensen lik 1.000 kroner
 - For BM-kunder er den absolutte grensen lik 2.000 kroner
- Det er vurdert som sannsynlig at kunden ikke vil kunne innfri sine kredittforpliktelser overfor banken (unlikely to pay – UTP).
- Kunden er smittet av en annen kunde som er i mislighold i henhold til de to første kriteriene nevnt over.

Ny definisjon av mislighold innebærer innføring av karenperiode som tilsier at kundene blir kategorisert som misligholdt en periode etter at misligholdet er bragt i orden. Karenperioden er tre måneder etter friskmelding med unntak av engasjementer med forbearance-markering hvor tilhørende karenperiode er tolv måneder.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Banken gjennomgår utvalgte terskelverdier av bedriftsmarkedsporteføljen årlig. Store og spesielt risikable, samt misligholdte og tapsutsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt og senest etter 90 dager, eller dersom de har en særdeles dårlig betalingshistorikk.

Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under risikostyring. Banken foretar individuell vurdering av nedskrivningsbehovet dersom det foreligger kredittforringelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og kredittforringelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Eksempler på kredittforringelse vil være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Nedskrivninger i steg 3 beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente.

Øvrige nedskrivninger i steg 1 og 2 baserer seg på tapsestimat beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter steg 3 nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Offentlig forvaltning	37.102	-	-	37.102
Lønnstakere o.l.	1.318.040	26.284	1.253	1.345.577
Utlandet	4.414	-	-	4.414
<i>Næringssektor fordelt:</i>				
Jordbruk, skogbruk, fiske	7.630	2.223	-	9.853
Industriproduksjon	12.503	3.849	3.422	19.774
Bygg og anlegg	42.576	2.899	8.243	53.718
Varehandel, hotell/restaurant	6.530	1.151	490	8.171
Transport, lagring	13.593	2.608	3.968	20.169
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	72.784	495	250	73.529
Sosial og privat tjenesteyting	34.332	30.467	233	65.032
Sentralbank	39.467	-	-	39.467
Kredittinstitusjoner	181.884	-	-	181.884
Sum	1.770.855	69.976	17.859	1.858.690
"Hjemkommune"	907.043	50.522	13.290	
"Øvrige deler av hjemfylke"	481.077	15.747	473	
Resten av Norge	378.321	3.707	4.096	
Utlandet	4.414	-	-	
Gjennomsnitt²	1.712.745	49.777	19.461	1.781.982

¹ Fratrullet nedskrivninger i steg 3

² Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse siste år

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjestående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjestående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1–3 måneder	3–12 måneder	1–5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	3.866	23.498	69.716	198.261	1.382.985	92.529	1.770.855
Ubenyttede rammer			55.915		14.061		69.976
Garantier				11.330	6.529		17.859
Sum	3.866	23.498	125.631	209.591	1.403.575	92.529	1.858.690

¹ Fratrullet nedskrivninger i steg 3

4.5 Mislighold og nedskrivninger på engasjementer

Matrisen viser misligholdte engasjementer og steg 3 nedskrivninger fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer over 90 dager	Andre kredittforringede engasjement	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Offentlig forvaltning	-	-	-	-	-	-
Lønnstakere o.l.	701	3.856	577	577	-	-
Utlandet	-	-	-	-	-	-
<i>Næringssektor fordelt:</i>						
Jordbruk, skogbruk, fiske	-	-	-	-	-	-
Industriproduksjon	-	-	-	-	-	-
Bygg og anlegg	-	2.106	600	600	902	900
Varehandel, hotell/restaurant	-	-	-	-	-	-
Transport, lagring	-	-	-	-	-	-
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	-	-	-	-	-	-
Sosial og privat tjenesteyting	-	-	-	-	-	-
Sum	701	5.962	1.177	1.177	902	900
"Hjemkommune"	701	2.106	600	600	902	900
"Øvrige deler av hjemfylke"	-	3.856	577	577	-	-
Resten av Norge	-	-	-	-	-	-
Utlandet	-	-	-	-	-	-

¹ Kun nedskrivninger i steg 3

² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger

Endringer i nedskrivninger på utlån siste år (beløp i tusen kroner)	Steg 1: 12 mnd. tap	Steg 2: Livstid tap	Steg 3: Livstid tap
Nedskrivninger pr. 01.01.2021	355	1762	600
Overføringer:			
Overføringer til steg 1	8	-158	-100
Overføringer til steg 2	-19	293	0
Overføringer til steg 3	-	-30	1100
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	73	4	0
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-83	-117	-500
(Modifisering av kontantstrømmer fra eiendeler som ikke er fraregnet)	-	0	0
Endringer i modell eller risikoparametre	-29	-25	0
Konstaterte tap	-	0	0
Tilbakeføring av tidligere konstaterte tap	51		0
Andre justeringer	-	41	77
Nedskrivninger pr. 31.12.	356	1.770	1.177

Endringer i tapsavsetning på ubenyttede kreditter og garantier siste år (beløp i tusen kroner)	Steg 1: 12 mnd. tap	Steg 2: Livstid tap	Steg 3: Livstid tap
Tapsavsetninger pr. 01.01.2021	41	43	2000
Overføringer:			
Overføringer til steg 1	-	-4	0
Overføringer til steg 2	-1	24	0
Overføringer til steg 3	-	0	0
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	3	0	0
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-20	-14	-1100
(Modifisering av kontantstrømmer fra eiendeler som ikke er fraregnet)			
Endringer i modell eller risikoparametre	-14	-6	0
Konstaterte tap	-	0	0
Tilbakeføring av tidligere konstaterte tap	-	0	0
Andre justeringer	2	1	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.	11	44	900

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)	Utlån	Garantier og ubenyttede kreditter
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	577	-
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	-1.100
Periodens endring i forventet tap (steg 1 og 2)	9	-29
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-	-
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	-	-
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-276	-
Periodens tapskostnader	310	-1.129

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Banken har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjements- beløp før sikkerheter	Engasjements- beløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	39.468	39.468				
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	37.158	37.158				
Offentlige foretak	-	-				
Multilaterale utviklingsbanker	-	-				
Internasjonale organisasjoner	-	-				
Institusjoner	118.763	118.763	270			
Foretak	65.895	64.354				
Massemarkedsengasjementer	-	-				
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1.447.981	1.447.981			87 %	
Forfalte engasjementer	5.487	5.487				
Høyrisiko-engasjementer	21.439	21.439				
Obligasjoner med fortrinnsrett	50.264	50.264				
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	-	-				
Andeler i verdipapirfond	14.619	14.619				
Egenkapitalposisjoner	27.655	27.655	59.486			
Øvrige engasjementer	78.365	78.030				
Sum	1.907.094	1.905.218	59.756	-		

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Banken benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Sikkerhetsstilte eiendeler

Tabellen viser bankens finansielle eiendeler som kan stilles som sikkerhet for lån i sentralbanken. Pr. 31.12.2021 er ingen eiendeler stillet som sikkerhet.

Pantsatte og ikke-pantsatte eiendeler

Eiendeler	Balanseført verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler		Virkelig verdi av ikke-sikkerhetsstilte eiendeler	
	herav: utstedt av andre i konsernet	herav: godkjent som pant i sentralbanken	herav: godkjent som pant i sentralbanken	
Rentebærende verdipapirer	169.890	-	87.366	169.890
herav: Covered bonds (inkl. OMF)	50.264		50.264	50.264
herav: sikrede verdipapirer (ABS)	-		-	
herav: utstedt av offentlig forvaltning	37.102	37.102	37.102	37.102
herav: utstedt av finansielle foretak	82.524		82.524	
herav: utstedt av ikke-finansielle foretak	-		-	
Sum	169.890	87.366	169.890	87.366

Tabellen under viser bankens mottatte sikkerheter pr. 31.12.2021.

Mottatte sikkerheter	Ikke sikkerhetsstilt		Nominell verdi av mottatte sikkerheter
	Virkelig verdi av mottatte sikkerheter		
	herav: utstedt av andre i konsernet	herav: godkjent som pant i sentralbanken	
Utlån og fordringer annet enn innskudd og utlån på anfordring			1.550
Andre mottatte sikkerheter			2.572.044
Sum			2.573.594

4.10 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Banken har for tiden ingen derivatkontrakter.

5. EGENKAPITALPOSISJONER

Bankens beholdning i aksjer og egenkapitalbevis er bokført til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder fastsettes med henvisning til noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere av finansielle instrumenter. Markedet er aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksterne observerbare priser, kurser eller renter og disse prisene representerer faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

For finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettingsmetode. Slike verdsettingsmetoder omfatter bruk av nylig foretatte markedstransaksjoner på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, dersom slike er tilgjengelige, henvisning til virkelig verdi av et annet instrument som praktisk talt er det samme, diskontert

kontantstrømsberegning eller andre verdsettelsesmodeller. I den grad observerbare markedspriser er tilgjengelig for variabler som inngår i verdsettelsesmodeller, så benyttes disse. Det gjøres ikke fradrag for transaksjonskostnader ved fastsettelsen av virkelig verdi.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål (over ordinært resultat) eller strategisk formål (over utvidet resultat). Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner (beløp i tusen kroner)

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/ -tap i perioden	Urealisert gevinst/ -tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler – gevinstformål						
– børsnoterte aksjer						
– andre aksjer og andeler						
Aksjer og andeler – strategisk formål	84.891	84.891	5	5.623	5.628	
– børsnoterte aksjer	9.636	9.636	-	2.079	2.079	
– andre aksjer og andeler	75.255	75.255	5	3.544	3.549	

¹ "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6. RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstider. I Birkenes Sparebank er renterisikoen knyttet til renteendringsperioden for innskudd og utlån med flytende rente, fastrente utlån, obligasjonsportefølje og innlån fra Kredittforeningen for Sparebanker.

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og innlån, samt ved bruk av rentederivater om nødvendig. Bankens renterisiko er å anse som lav.

Renterisiko måles og rapporteres årlig gjennom beregning av effekten på instrumentenes virkning av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 1 prosentpoeng.

Renterisiko

	Renterisiko i tusen kroner ¹
Eiendeler	
Utlån til kunder med flytende rente	2.500,3
Utlån til kunder med rentebinding	166,1
Rentebærende verdipapirer	254,8
Øvrige rentebærende eiendeler	0,0
Gjeld	
Innskudd med rentebinding	0,0
Andre innskudd	-2.499,2
Verdipapirgjeld	0,0
Øvrig rentebærende gjeld	-93,9
Utenom balansen	
Renterisiko i derivater	0,0
Sum renterisiko	328,1

¹ Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

7. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

7.1 Innledning

God risiko- og kapitalstyring er et sentralt virkemiddel i bankens verdiskapning. Styret i Birkenes Sparebank har en målsetting om at bankens risikoprofil skal være lav til moderat.

Birkenes Sparebank bruker Eika Gruppens VIS modell. Modellen er en restrisikomodell basert på standardmetoden, som baserer seg på å identifisere de risikoer som ikke er dekket av minstekravet. Modellen omfatter nødvendige arbeidsprosesser, instruksjoner, beregninger og øvrige dokumenter som anses nødvendige for å etablere en tilstrekkelig ICAAP prosess. Nødvendig utvikling og tilpasning i egen bank er gjennomført i samarbeid med samarbeidende lokale Eika banker.

Risiko- og kapitalstyringen i banken tar utgangspunkt i det definerte strategiske målbildet slik dette fremkommer gjennom strategiplanen. Banken har etablert egne risikostrategier for hvert område, og et konkretisert styringsmål og rammer for det enkelte risikoområde. Disse strategiene revurderes minst årlig i sammenheng med bankens øvrige planprosess.

Styringsmål og rammer nedfelt i bankens risikostrategier skal bidra til å sikre bankens lønnsomhet både på kort og lang sikt. Hensikten er å unngå for store risikokonsentrasjoner i virksomheten. Konsentrasjoner som ved en ugunstig utvikling kan bidra til å true bankens lønnsomhet og soliditet.

7.2 Organisering og ansvar

Ansaret og gjennomføring av bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enhet.

Styret

Har ansvar for å påse at banken har en ansvarlig kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, samt sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret fastsetter de overordnede målsettingene relatert til risikoprofil og avkastning. Styret fastsetter videre de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i banken, samt etiske regler som skal bidra til en høy etisk standard.

Banksjef

Har ansvaret for den overordnede risikostyringen, herunder ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i banken, og at risikoeksponeringen overvåkes. Banksjef er videre ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Alle ledere

Har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. For å sikre god økonomisk og administrativ styring, skal den enkelte leder ha nødvendig kunnskap om vesentlige risikoforhold innenfor eget område.

Revisor

Banken har ikke intern revisjon. Bankens eksterntrevisor etterprøver om rutiner og retningslinjer etterleves, samt vurderer om bankens modellverk knyttet til risiko- og kapitalstyring gir et riktig uttrykk for bankens samlede risiko- og kapitalsituasjon. Ekstern revisor utarbeider årlig en uavhengig bekreftelse av bankens internkontroll som også inneholder vurdering av bankens kapitalanalyse (ICAAP).

8. STANDARDISERTE SKJEMAER FOR OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER OM ANSVARLIG KAPITAL

Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital		(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangs- regler
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		26 (1), 27, 28 og 29	
	herav: instrumenttype 1			
	herav: instrumenttype 2			
	herav: instrumenttype 3			
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	257.726.458	26 (1) (c)	
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.		26 (1) (d) og (e)	
3a	Avsetning for generell bankrisiko		26 (1) (f)	
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
	Statlige innskudd av ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser			
5	Minoritetsinteresser		84	
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte	19.090.284	26 (2)	
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	276.816.742	Sum rad 1 t.o.m. 5a	

Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer			
7	Verdijusteringer som følge av kravene om	-269.400	34 og 105
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)		36 (1) (b) og 37
9	Tomt felt i EØS		
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c) og 38
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring		33 (1) (a)
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravsforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)		36 (1) (d), 40 og 159
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)		32 (1)
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet		33 (1) (b) og (c)
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)		36 (1) (f) og 42
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		36 (1) (g) og 44
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)	-59.486.121	36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a), 472 (10) og 478 (1)
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79
20	Tomt felt i EØS		
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),		36 (1) (k)
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)		36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)		36 (1) (k) (iii) og 379 (3)
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)		48 (1)
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)		36 (1) (i) og 48 (1) (b)
24	Tomt felt i EØS		
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)		36 (1) (a)
25b	Påregnet skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)		36 (1) (l)
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum 26a og 26b
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap		
	herav: filter for urealisert tap 1		
	herav: filter for urealisert tap 2		
	herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp)	468	
	herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)	468	
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag		
	herav: ...		
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-59.755.520	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27
29	Ren kjernekapital	217.061.222	Rad 6 pluss rad 28 hvis beløpet i rad 28 er negativt, ellers minus

Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter				
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		51 og 52	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard			
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard			
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (3) og (5)	
	Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital		85 og 86	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer	0	Sum rad 30, 33 og 34	
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer				
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)		52 (1) (b), 56 (a) og 57	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		56 (b) og 58	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (c), 59, 60 og 79	
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (d), 59 og 79	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum rad 41a, 41b og 41c	
41a	Frdrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41b	Frdrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)			
	herav: ...			
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)		56 (e)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	0	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42	
44	Annen godkjent kjernekapital		Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt	
45	Kjernekapital	217.061.222	Sum rad 29 og rad 44	
Tilleggskapital: instrumenter og avsetninger				
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		62 og 63	
47	Tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (4) og (5)	
	Statlige innskudd av tilleggskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
48	Ansvarlig lånekapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggskapitalen		87 og 88	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62 (c) og (d)	
51	Tilleggskapital før regulatoriske justeringer	0	Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50	

Tilleggs kapital: Regulatoriske justeringer				
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig lånekapital (negativt beløp)		63 (b) (i), 66 (a) og 67	
53	Beholdning av tilleggs kapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		66 (b) og 68	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (c), 69, 70 og 79	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser			
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser			
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (d), 69 og 79	
56	Justeringer i tilleggs kapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		Sum rad 56a, 56b og 56c	
56a	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56b	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for annen godkjent kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggs kapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag		468	
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst		468	
	herav:...			
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggs kapital		Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56	
58	Tilleggs kapital		Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus	
59	Ansvarlig kapital	217.061.222	Sum rad 45 og rad 58	
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser		472 (10) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjernekapital		469 (1) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjernekapital			
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggs kapital			
60	Beregningsgrunnlag	891.974.011		
Kapitaldekning og buffere				
61	Ren kjernekapitaldekning	24,33 %	92 (2) (a)	
62	Kjernekapitaldekning	24,33 %	92 (2) (b)	
63	Kapitaldekning	24,33 %	92 (2) (c)	
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	11,00 %	CRD 128, 129, 130, 131 og 133	
65	herav: bevaringsbuffer	2,50 %		
66	herav: motsyklisk buffer	1,00 %		
67	herav: systemrisikobuffer	3,00 %		
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffere)	0,00 %	CRD 131	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	19,83 %	CRD 128	
69	Ikke relevant etter EØS-regler			
70	Ikke relevant etter EØS-regler			
71	Ikke relevant etter EØS-regler			

Kapitaldekning og buffere				
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70	
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48	
74	Tomt felt i EØS			
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48	
Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen				
76	Generelle kredittrisikoreserver	0	62	
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen		62	
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62	
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger		62	
Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser				
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser	0	484 (3) og 486 (2) og (5)	
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	